

Μια πρωτοβουλία της Αγίας Έδρας και  
του Stockholm Environment Institute



# Το κοινό μας σπίτι

Ένας οδηγός για τη φροντίδα  
του πλανήτη μας



# “Όλα συνδέονται”

Πάπας Φραγκίσκος, Laudato si' (91)

## Το κοινό μας σπίτι

Πρέπει επειγόντως να αλλάξουμε τη σχέση μας με τον πλανήτη. Αν αυτό ακούγεται τρομακτικό, τα καλά νέα είναι ότι έχουμε ήδη τις απαντήσεις που πρέπει απλώς να γίνουν πράξεις.

Οι επόμενες σελίδες συνοψίζουν τα στοιχεία που είναι στην καρδιά του προβλήματος. Στόχος είναι η ενημέρωση, η ελπίδα και η ενθάρρυνση για συζήτηση και δράση.

Αυτός ο οδηγός είναι αποτέλεσμα συνεργασίας της επιστημονικής και της πνευματικής κοινότητας, μεταξύ του Stockholm Environment Institute και της Ποντιφικής Συνόδου για τη Διακονία της Ολοκληρωμένης Ανθρώπινης Ανάπτυξης που καθορίζει ουσιαστικά γεγονότα και λύσεις σε θέματα κλειδιά, μαζί με συμβουλές για το πώς οι κοινότητες μπορούν να απαντήσουν.

Είναι εμπνευσμένος από την εγκύκλιο «Laudato si, πάνω στη φροντίδα της κοινής μας οικίας» του Πάπα Φραγκίσκου, όπου οι ρίζες της οικολογικής κρίσης εντοπίζονται στην υπερκατανάλωση και στα σημερινά πρότυπα της οικονομικής προόδου.

Αυτά τα θέματα είναι προτεραιότητα για τον Πάπα Φραγκίσκο. Η Καθολική Εκκλησία και όλοι οι πιστοί, καλούμαστε να ανταποκριθούμε έμπρακτα για τη διαφύλαξη και την αναγέννηση του κοινού μας σπιτιού.



# Το κλίμα μας

“Το κλίμα είναι ένα κοινό αγαθό, όλων και για όλους”

Laudato si' (23)

Ζούμε μια κλιματική κρίση που προκαλείται από τα οικονομικά και τα κοινωνικά συστήματα που χρησιμοποιούν ορυκτά καύσιμα. Το μεταβαλλόμενο κλίμα θα υπονομεύσει τις συνθήκες που επέτρεψαν στον πλανήτη μας να ευδοκιμήσει. Για να αντιμετωπίσουμε αυτήν την κρίση πρέπει να γίνουν θεμελιώδεις αλλαγές στις οικονομίες και στις συμπεριφορές μας, να αλλάξουμε τα καθημερινά πρότυπα κατανάλωσης και να προωθήσουμε την κοινωνική δικαιοσύνη. Τα εργαλεία που χρειαζόμαστε για να αναλάβουμε δράση είναι στα χέρια μας.

Τα ορυκτά καύσιμα είναι η κύρια αιτία της υπερθέρμανσης του πλανήτη

Το σταθερό κλίμα επέτρεψε σε ανθρωπότητα και φύση να ανθίσουν για χιλιάδες χρόνια. Με τη Βιομηχανική Επανάσταση άρχισαν να παράγονται όλο και περισσότερα αέρια θερμοκηπίου προκαλώντας την άνοδο θερμοκρασίας.

Αέρια παράγονται με την καύση άνθρακα, πετρελαίου και φυσικού αερίου για ηλεκτροδότηση βιομηχανιών, μεταφορών, και τροφοδοσίας σπιτιών και κτιρίων με θερμότητα και ηλεκτρισμό. Αέρια του θερμοκηπίου απελευθερώνονται και με την εντατική γεωργία και την αποψίλωση των δασών.

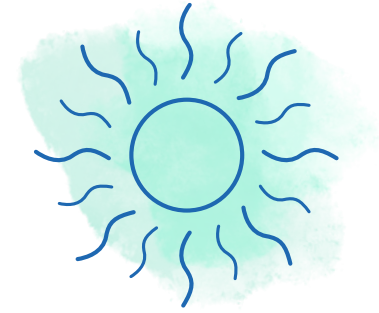


Η κλιματική κρίση αποτελεί σοβαρή απειλή για την ασφάλειά μας και τον φυσικό κόσμο

Οι ξηρασίες, οι καταιγίδες και οι πλημμύρες είναι όλο πιο συχνές και έντονες. Οι ελλείψεις σε τρόφιμα και νερό φέρνουν πείνα και συγκρούσεις. Η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει: 150 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν σήμερα σε εδάφη που θα βυθιστούν μέχρι τα μέσα του αιώνα.

Περιβάλλοντα με τη μεγαλύτερη βιοποικιλότητα, όπως οι κοραλλιογενείς ύφαλοι, έχουν καταστραφεί ανεπανόρθωτα από την υπερθέρμανση. Και οι φτωχοί του κόσμου, που είναι οι λιγότερο υπεύθυνοι για την κλιματική αλλαγή επωμίζονται άδικα τις συνέπειες, αν και όλοι θα επηρεαστούμε.

Τι πρέπει να αλλάξει;



Η μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, μπορούν να περιορίσει την αύξηση της θερμοκρασίας και να αποτραπούν τα επικίνδυνα αποτελέσματά της. Το 2015, σχεδόν 200 χώρες υπέγραψαν τη συμφωνία στο Παρίσι για τον περιορισμό της ανόδου της θερμοκρασίας στον 1,5ο C, αλλά δεν έχουμε ενεργήσει αρκετά. Η επόμενη δεκαετία θα είναι κρίσιμη.

Χρειάζεται μια πλήρη αλλαγή στις οικονομίες και τις κοινωνίες μας. Χρειάζεται:

- Να σταματήσει η αποψίλωση των δασών
- Να αλλάξει ο τρόπος κατανάλωσης τροφίμων και οι τρόποι καλλιέργειας της γη
- Να παραχθούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, χωρίς ορυκτά καύσιμα

Ας αναλάβουμε δράση



Τι κάνουμε για να υπερασπιστούμε τη ζωή και να σταματήσουμε την υπερθέρμανση του πλανήτη; Στοχεύουμε στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, αφήνοντας τα ορυκτά καύσιμα και να προτιμάμε τα φυτικά τρόφιμα;



Γνωρίζουμε τις δεσμεύσεις των κυβερνήσεων μας για το κλίμα; Μπορούμε να προτείνουμε συγκεκριμένες δράσεις και να υποστηρίξουμε την κλιματική δικαιοσύνη;



Οι κυβερνήσεις πρέπει να κατανοήσουν ότι η κλιματική αλλαγή είναι κορυφαία προτεραιότητα. Πώς μπορούμε να υψώσουμε τις φωνές μας και να ακουστούν οι ανησυχίες μας;



# Ο πλανήτης μας

“Επειδή όλα τα πλάσματα συνδέονται μεταξύ τους, θα πρέπει να αναγνωρίζεται με αγάπη και σεβασμό η αξία του καθένα”

Laudato si' (42)



Η βιομηχανοποίηση, η μαζική κατανάλωση και οι αλλαγές στη γεωργία έχουν φέρει τον κόσμο σε οριακό σημείο. Έχουμε προκαλέσει μαζική εξαφάνιση ειδών, από τα θηλαστικά έως τα μικρότερα φυτά και βακτήρια. Πρέπει επειγόντως να αλλάξουμε πορεία, να διαφυλάξουμε τα οικοσυστήματα και να αποκατασταθεί η ζωή σε αυτά που έχουν υποβαθμιστεί. Αποτελούν τη βάση της επιβίωσης και της ευημερίας μας.

Η βιοποικιλότητα είναι το θεμέλιο για την επιβίωση και την πρόοδο του ανθρώπου

Τα υγιή οικοσυστήματα ρυθμίζουν το κλίμα, παρέχουν καθαρό νερό, καθαρίζουν την ατμόσφαιρα, γονιμοποιούν τις καλλιέργειες και παρέχουν ζωτικούς φυσικούς πόρους. Πολλά μέσα διαβίωσης εξαρτώνται άμεσα από την ποιότητα των οικοσυστημάτων. Η φύση είναι μια ανεκτίμητη πηγή έμπνευσης για την τέχνη και τη γνώση, καθώς και για πολιτιστικές και πνευματικές εμπειρίες.

Αλλά όταν υπάρχει υπερκορεσμός στη βιομηχανία, τη γεωργία και την αλιεία καταστρέφεται ο παγκόσμιος ζωτικός πλούτος.



Από το 1970, η πανίδα έχει μειωθεί παγκοσμίως κατά τα δύο τρίτα

Στις λίμνες και τα ποτάμια η ζωή μειώθηκε κατά 84%. Οι μέλισσες και άλλοι επικονιαστές μειώνονται απειλώντας άμεσα την παραγωγή βασικών τροφίμων, φρούτων και λαχανικών. Εάν δεν ληφθούν κατάλληλα μέτρα, με την αποψίλωση των δασών το τροπικό δάσος του Αμαζονίου μπορεί να μετατραπεί σε ένα ξηρό και θαμνώδες τοπίο τα επόμενα 50 χρόνια. Το έδαφος μας απειλείται σοβαρά: χωρίς βιοποικιλότητα στα εδάφη, τα οικοσυστήματα δεν μπορούν να επιβιώσουν. Τα υγιή οικοσυστήματα προστατεύουν επίσης από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, όπως η υπερβολική ζέστη και οι καταιγίδες.

Τι πρέπει να αλλάξει;



Με άμεσες ενέργειες για τη διατήρηση και την αποκατάσταση των οικοσυστημάτων μπορεί να αντιστραφεί η ζημιά στη φύση. Επείγει η προστασία και η αποκατάσταση των οικοτόπων σε στεριά και θάλασσα. Πρέπει να ενισχυθούν τα δικαιώματα γης ντόπιων και αυτόχθονων πληθυσμών γιατί έχουν βαθιά γνώση συνετής χρήσης των φυσικών πόρων.

Πρέπει να αλλάξει ο τρόπος παραγωγής και κατανάλωσης τροφίμων. Οι βιώσιμες γεωργικές πρακτικές μπορούν να ανανεώσουν τη φύση και να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η μείωση κατανάλωσης κρέατος, γαλακτοκομικών και σπατάλης τροφίμων θα βοηθήσουν τα οικοσυστήματα. Η αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης θα αποτρέψει περαιτέρω απώλεια της βιοποικιλότητας.

Ας αναλάβουμε δράση



Η Laudato si προσκαλεί να έχουμε ένα νέο σεβασμό προς τη ζωή (207). Αλλά η ασέβεια μας οδήγησε σε οικολογική κρίση. Πώς μπορούμε να αποκαταστήσουμε τη σχέση μας με τη δημιουργία;



Η Laudato si (92) υπενθυμίζει ότι κάθε πράξη κακοποίησης οποιουδήποτε πλάσματος είναι αντίθετη με την ανθρωπίνη αξιοπρέπεια. Ας βάλουμε τέλος στη σκληρότητα των ζώων, ειδικά στην κτηνοτροφία.



Τι κάνουμε για να αντιστρέψουμε την καταστροφή των οικοσυστημάτων; Για να επηρεάσουμε τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να την θέσουν ως προτεραιότητα;



# Το νερό μας

“Η πρόσβαση στο πόσιμο νερό είναι ένα ουσιαστικό παγκόσμιο ανθρώπινο δικαίωμα”

Laudato si' (30)

Έχουμε ηθική υποχρέωση να διασφαλίσουμε την πρόσβαση στο καθαρό νερό για την κάλυψη των βασικών ανθρώπινων αναγκών. Αυξάνεται ο αριθμός όσων στερούνται τη σωστή διανομή νερού, ιδιαίτερα των φτωχών. Μπορούμε να διασφαλίσουμε την πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό, την υγιεινή για όλους και τη βιώσιμη χρήση του νερού στη γεωργία και τη βιομηχανία, αντιμετωπίζοντάς το ως πολύτιμο πόρο διατηρώντας το και διαχειριζοντάς το με δίκαιο και βιώσιμο τρόπο.

Η πρόσβαση σε καθαρό νερό είναι μια συνεχής πρόκληση

Όλο και περισσότεροι άνθρωποι δεν έχουν καθαρό νερό για να πιουν, να πλυθούν και να ποτίσουν τις καλλιέργειες. Αυτό συμβαίνει επειδή δεν υπάρχει αρκετό νερό ή επειδή το διαθέσιμο νερό είτε σπαταλάται είτε μολύνεται; Η χρήση του νερού έχει διπλασιαστεί λόγω αύξησης του πληθυσμού, και πολλές περιοχές φτάνουν σε σημείο να μην έχουν αρκετό νερό για τις μελλοντικές ανάγκες.

Η κλιματική αλλαγή προκαλεί ξηρασία σε ορισμένες περιοχές και πλημμύρες σε άλλες.



Μέχρι το 2025, τα 2/3 του πληθυσμού μπορεί να αντιμετωπίσουν την έλλειψη νερού

Περίπου 4 δις άνθρωποι αντιμετωπίζουν σοβαρές ελλείψεις νερού τουλάχιστον ένα μήνα το χρόνο, ειδικά σε φτωχότερες χώρες και αγροτικές περιοχές. Οι αναπτυσσόμενες πόλεις σε όλο τον κόσμο αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα και συχνά εκτρέπουν το γλυκό νερό από τις γεωργικές εκτάσεις. Η ρύπανση των νερών από χημικά φυτοφάρμακα και λιπάσματα αποτελεί μεγάλο πρόβλημα, ενώ η άσκοπη χρήση του νερού και η υπερθέρμανση του πλανήτη απειλούν επίσης τις προμήθειες.

Σήμερα 3,6 δις άνθρωποι ζουν με ανεπαρκείς κανόνες υγιεινής και 1,7 δις δεν έχουν ακόμη ούτε τις βασικές εγκαταστάσεις υγιεινής. Αυτό προκαλεί θανατηφόρες ασθένειες.

Τι πρέπει να αλλάξει;



Το νερό πρέπει να αντιμετωπιστεί ως σπάνιος και πολύτιμος πόρος. Να το χρησιμοποιούμε λιγότερο και αποτελεσματικότερα. Η εκπαίδευση εξοικονόμησης νερού είναι ζωτικής σημασίας. Πρέπει να περιορίσουμε τις σπάταλες πρακτικές άρδευσης. Πρέπει να μειώσουμε τη ρύπανση στα ποτάμια, τα υπόγεια ύδατα, τις θάλασσες και να περιορίσουμε την υπερβολική χρήση χημικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στη γεωργία.

Μπορούμε να εξοικονομήσουμε πόρους ανακυκλώνοντας όμβρια ύδατα και λύματα. Προστατεύοντας τα δάση μπορούμε να προστατεύσουμε τις λεκάνες απορροής και τα ποτάμια. Η υπερθέρμανση του πλανήτη είναι αιτία έλλειψης νερού. Αυτά τα ζητήματα πρέπει να αντιμετωπιστούν από κοινού.

## Ας αναλάβουμε δράση



Τι λέει η Βίβλος για το νερό, και τη χρήση του στη χριστιανική μας λατρεία, τελετές και μυστήρια; Το νερό είναι ιερό και αντιμετωπίζεται με σεβασμό.



Το νερό είναι ζωή. Πώς να σταματήσουμε τη σπατάλη του και να προστατεύσουμε αυτό το πολύτιμο δώρο στην καθημερινότητα μας;



Πώς μπορούμε να ενισχύσουμε την ανθεκτικότητα της κοινότητας μέσω πρακτικών εξοικονόμησης νερού; π.χ. Με βρύσες χαμηλής ροής στα νοικοκυριά; Με τη δημιουργία ζωνών προστασίας κατά μήκος ακτών και ποταμών;



# Ο αέρας μας

“Το σώμα μας αποτελείται από στοιχεία του πλανήτη, ο αέρας του μας δίνει την αναπνοή και το νερό του μας ζωογονεί και μας τονώνει”

Laudato si' (2)

Ο καθαρός αέρας είναι πανανθρώπινο δικαίωμα. Ωστόσο 9 στους 10 ανθρώπους αναπνέουν αέρα με υψηλά επίπεδα ρύπων. Ταυτόχρονα, η ατμοσφαιρική ρύπανση συμβάλλει στην υπερθέρμανση του πλανήτη και βλάπτει τον φυσικό κόσμο, και τις χειρότερες επιπτώσεις της υφίστανται οι φτωχοί, ειδικά στις πόλεις. Πολλά από όσα μπορούμε να κάνουμε για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης δεν θα βελτιώσουν μόνο την υγεία, αλλά και θα ωφελήσουν το κλίμα, τη βιοποικιλότητα και την ποιότητα ζωής μας.

Η μόλυνση του αέρα σκοτώνει περισσότερο από 4 εκατομμύρια ανθρώπους κάθε χρόνο

Οι κύριοι τύποι ατμοσφαιρικής ρύπανσης είναι η αιθαλομίχλη και η αιθάλη που απελευθερώνονται από τα μηχανοκίνητα οχήματα και τις βιομηχανίες παραγωγής ενέργειας. Στις ταχέως αναπτυσσόμενες πόλεις, η καύση των απορριμμάτων είναι συχνά ένα ακόμα μεγάλο πρόβλημα.

Η εισπνοή σωματιδίων αποτελεί κίνδυνο για την υγεία, προκαλώντας καρδιακές παθήσεις, εγκεφαλικά επεισόδια και καρκίνο του πνεύμονα. Οι άνθρωποι σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι.



Η οικιακή ατμοσφαιρική ρύπανση είναι αιτία ασθενειών, ιδίως των φτωχών νοικοκυριών

Τουλάχιστον 3 εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο από την ατμοσφαιρική ρύπανση των εσωτερικών χώρων, κυρίως από τον καπνό άνθρακα, ξύλου και κοπριάς.

Όταν καίγονται τέτοια καύσιμα για το μαγείρεμα ή τη θέρμανση των σπιτιών, απελευθερώνονται επικίνδυνοι ρύποι, όπως μικρά σωματίδια και μονοξειδίο του άνθρακα, που βλάπτουν την υγεία των μελών ενός νοικοκυριού, ιδιαίτερα των γυναικών και των παιδιών που είναι περισσότερο χρόνο στο σπίτι. Οι αναπνευστικές ασθένειες, ο καρκίνος και τα οφθαλμικά προβλήματα είναι οι πιο συχνές ασθένειες που προκαλούνται από τη ρύπανση του εσωτερικού αέρα.

Τι πρέπει να αλλάξει;



Υπάρχουν τεχνολογίες για τη μείωση βιομηχανικών εκπομπών γι' αυτό πρέπει να αλλάξουν τα συστήματά μεταφορών, ηλεκτρικής ενέργειας και διαχείρισης των αποβλήτων. Στις πόλεις χρειάζονται πεζόδρομοι, ποδηλατόδρομοι, καθώς και η αλλαγή σε ηλεκτρικούς κινητήρες, όλα αυτά μειώνουν την ατμοσφαιρική ρύπανση. Η μετάβαση από ορυκτά καύσιμα σε ηλιακή, αιολική ή υδροηλεκτρική ενέργεια είναι καθοριστική.

Η καύση των απορριμμάτων μπορεί να αποφευχθεί με τη μείωση, τον διαχωρισμό και την ανακύκλωσή τους. Οι άνθρωποι πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για τη θέρμανση και το φωτισμό των σπιτιών.

Ας αναλάβουμε δράση



Στη Βίβλο, το Άγιο Πνεύμα συνδέεται με την πνοή και τη ζωή. Πάρτε μια βαθιά ανάσα και νιώστε τον αέρα να γεμίζει τους πνεύμονές σας. Όλοι μαζί πρέπει να μοιραζόμαστε αυτόν τον αέρα.



Πώς είναι η ποιότητα του αέρα εκεί που ζείτε; Ποιες είναι οι κύριες πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης; Δώστε προσοχή στα πιο ευάλωτα άτομα της κοινωνίας, όπως τα παιδιά και οι ανάπηροι.



Σκεφτείτε πώς ο τρόπος ζωής μας συμβάλλει στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Δεσμευτείτε για προσωπικές αλλαγές για τη μείωση των εκπομπών ρύπων, όπως η μετακίνηση με τα δημόσια μέσα αντί το αυτοκίνητο, το περπάτημα και το ποδήλατο.



# Η τροφή μας

“Μια μεγάλη ποικιλία γεωργικών διατροφικών συστημάτων μικρής κλίμακας, συνεχίζει να τρέφει το μεγαλύτερο μέρος του παγκόσμιου πληθυσμού”

Laudato si' (129)

Ο τρόπος παραγωγής και κατανάλωσης τροφίμων είναι στενά συνδεδεμένος με τον κόσμο γύρω μας και με την κλιματική αλλαγή, τη βιοποικιλότητα, τη χρήση του νερού και τη ρύπανση. Η γεωργία παρέχει όλο και περισσότερο πρώτες ύλες για τη βιομηχανία και τις υποδομές. Καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός αυξάνεται, πρέπει να διασφαλίσουμε την επισιτιστική ασφάλεια για όλους και να προστατεύσουμε τα οικοσυστήματα που αποτελούν το θεμέλιο της γεωργίας.

Η εντατική γεωργία έχει μετατρέψει τον πλανήτη

Η αυξανόμενη ζήτηση για τρόφιμα το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα οδήγησε τη γεωργία σε μαζικές αλλαγές. Το νέο μοντέλο βιομηχανικής γεωργίας οδηγήθηκε σε μεγάλο βαθμό από τη μηχανοποίηση, τις νέες ποικιλίες καλλιεργειών και τα χημικά φυτοφάρμακα και λιπάσματα. Αρχικά, αυτές οι μέθοδοι έφεραν αύξηση στα προϊόντα, αλλά από πολλές απόψεις το σύστημα δεν είναι πλέον βιώσιμο.

Η εντατική γεωργία είχε εκτεταμένες και καταστροφικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την κοινωνία. Πολλά τρόφιμα και ποικιλίες καλλιεργειών έχουν χαθεί, και μαζί τους δεσμοί πολιτισμού στους οποίους τα τρόφιμα διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο.

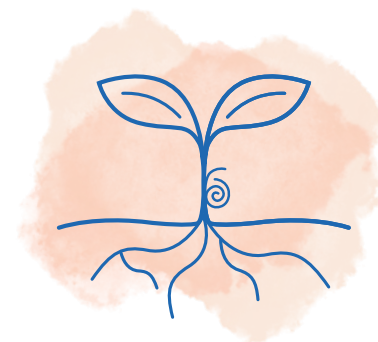


Η γεωργία σε κρίση, άνθρωποι και πλανήτης σε κίνδυνο

Η πείνα αυξάνεται σε περισσότερες από 50 χώρες, ενώ το 1/3 όλων των τροφίμων σπαταλάται. Η εντατική γεωργία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στα ορυκτά καύσιμα, έχει μετατρέψει πλούσια δάση σε γεωργική γη και ευθύνεται για περίπου το 1/3 των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Οι τεχνικές εντατικής γεωργίας διαβρώνουν και καταστρέφουν το γόνιμο έδαφος και τη βιοποικιλότητα, υπονομεύουν την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλλιεργούν επαρκή τροφή. Καθώς οι ντόπιοι και οι αυτόχθονες αγρότες εκτοπίζονται, χάνονται γρήγορα οι δεξιότητες και οι γνώσεις που διέθεταν.

Τι πρέπει να αλλάξει;



Ένα πιο ζεστό κλίμα βλάπτει καλλιεργείες και οικοσυστήματα, επομένως πρέπει να δράσουμε. Η αποφυγή σπατάλης τροφίμων μειώνει την κατανάλωση πόρων και τροφοδοτεί πιο πολλούς ανθρώπους. Η κατανάλωση λιγότερων γαλακτοκομικών και κρέατος θα μειώνει τον αντίκτυπο στη γη και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Οικολογικές μέθοδοι καλλιέργειας μπορούν να αναζωογονήσουν την ταλαιπωρημένη γη, τα εδάφη και να μειώσουν την εκπομπή άνθρακα. Τα μικρά αγροκτήματα παράγουν το μεγαλύτερο μέρος των τροφίμων παγκοσμίως: οι τοπικοί και οι αυτόχθονες παραγωγοί διαθέτουν μοναδική γνώση που είναι το κλειδί για το μέλλον της γεωργίας.

Ας αναλάβουμε δράση



Η Ευχαριστία μας υπενθυμίζει τη βαθιά σχέση Γης, ανθρώπων και Θεού. Καθώς μοιραζόμαστε τον Άρτο της Ζωής, γιατί δεν αντιδρούμε όταν τόσο πολλοί άνθρωποι πεινούν;



Ζούμε σε έναν κόσμο τόσο πείνας όσο και σπατάλης τροφίμων. Διατίθεστε να κάνετε θυσίες για να αλλάξετε τη διατροφή σας ώστε να είναι πιο φιλική προς τον πλανήτη;



Τι πρέπει να αλλάξει στην παραγωγή και τη διανομή τροφίμων; Πως μπορούν να γίνουν οι αλλαγές; Είναι δυνατή η κομποστοποίηση και η συχνότερη αγορά από τοπικούς παραγωγούς;



# Η κατανάλωσή μας

“Ο κόσμος του ξέφρενου καταναλωτισμού είναι ταυτόχρονα ο κόσμος της κακοποίησης της ζωής σε κάθε μορφή της”

Laudato si' (230)

Ο αυξανόμενος καταναλωτισμός και τα βιομηχανικά πρότυπα παραγωγής έχουν σοβαρές συνέπειες στον φυσικό κόσμο όσον αφορά την κλιματική αλλαγή, τη ρύπανση και την αλόγιστη χρήση των πόρων. Τα σημερινά επίπεδα κατανάλωσης, ειδικά από τους πλουσιότερους, πρέπει να μειωθούν : θα είναι ζωτικής σημασίας ο επαναπροσδιορισμός των πολιτιστικών αξιών και η μετάβαση προς κυκλικές και καινοτόμες πρακτικές στην οικονομία.

Συνεχίζοντας έτσι, το 2050 θα θέλουμε τρεις πλανήτες για να ζήσουμε

Από το 1970 καταναλώνουμε περισσότερο από όσο μπορεί να αντέξει ο πλανήτης. Το 80% των παγκόσμιων πόρων χρησιμοποιείται μόνο από το 20% του πληθυσμού.

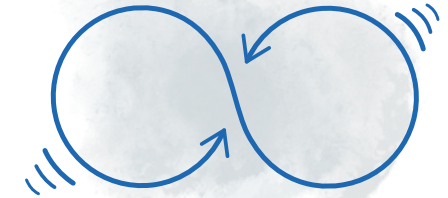
Τα πρότυπα παραγωγής και κατανάλωσης στον βιομηχανοποιημένο κόσμο αφαιρούν από τη Γη τους φυσικούς πόρους της, όπως τα δάση, τα ψάρια, τα ορυκτά και το νερό. Οι σπάταλοι τρόποι παραγωγής και κατανάλωσης αγαθών είναι επίσης εξαιρετικά ρυπογόνοι και βλάπτουν την υγεία των ανθρώπων και των ζωντανών οργανισμών, ενώ συμβάλλουν στην υπερθέρμανση του πλανήτη.

Κάθε χρόνο περίπου 12 εκατομμύρια τόνοι πλαστικού καταλήγουν στους ωκεανούς

Τα πλαστικά απόβλητα είναι μια τρανταχτή απόδειξη της υπερκατανάλωσης. Σήμερα υπάρχουν περισσότερα από 5 τρισεκατομμύρια κομμάτια πλαστικού – από τα μεγαλύτερα κομμάτια μέχρι τα λεγόμενα μικροπλαστικά – που επιπλέουν στις θάλασσες, έχοντας καταστροφικές επιπτώσεις στα θαλάσσια είδη και τη βιοποικιλότητα. Τα μικροπλαστικά σωματίδια καταλήγουν στο φαγητό, στο νερό και μετά στις φλέβες μας.

Τα μισά πλαστικά έχουν παραχθεί τα τελευταία 15 χρόνια και η παραγωγή όλο και αυξάνεται. Σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής του, το πλαστικό μπορεί να βλάψει την υγεία μας.

Τι πρέπει να αλλάξει;



Πρέπει να αλλάξουμε τον τρόπο κατανάλωσης και απόρριψης, να υιοθετήσουμε οικολογική συνείδηση: επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και κοινή χρήση υλικών και προϊόντων.

Οι κυβερνήσεις πρέπει να κάνουν περισσότερα για εταιρείες υπεύθυνες στον αντίκτυπο των λειτουργιών και των αλυσίδων εφοδιασμού τους. Πρέπει να βοηθήσουν τους καταναλωτές για βιώσιμες επιλογές μέσω στοχευμένης φορολογίας και έκκληση για σαφέστερη επισήμανση των αγαθών. Τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν την ευθύνη για τον τρόπο διάθεσης των απορριμμάτων.

Είναι σημαντικό να βρούμε εναλλακτικές λύσεις για την οικονομική ανάπτυξη βασισμένες στο ΑΕΠ.

## Ας αναλάβουμε δράση



Νιώθεις εγκλωβισμένος σε έναν καταναγκαστικό καταναλωτισμό; Πώς θα άλλαζες τρόπο ζωής για το καλό του άλλου και της Δημιουργίας;



Κάθε προϊόν και υπηρεσία έχει οικολογικό και κοινωνικό αποτύπωμα. Επιλέγοντας προσεκτικά και υπεύθυνα τις αγορές μας, μπορούμε να προστατεύσουμε τους ανθρώπους και τον πλανήτη.



Πώς μπορεί να αξιοποιηθεί η δύναμη των πολιτών στην παρακίνηση κυβερνήσεων και ιδιωτικού τομέα για τη μείωση των οικολογικών επιπτώσεων και την στροφή προς τη μηδενική σπατάλη;



# Το κοινό μας μέλλον

“Η αληθινή οικολογική προσέγγιση καταλήγει πάντοτε σε μια κοινωνική η οποία οφείλει να ενσωματώσει τη δικαιοσύνη για το περιβάλλον”

Laudato si' (49)

Η κοινωνική δικαιοσύνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται στα πιο κρίσιμα περιβαλλοντικά ζητήματα. Εκείνοι που συνεισφέρουν λιγότερο στην περιβαλλοντική ζημιά συχνά υφίστανται τις χειρότερες επιπτώσεις. Ισότητα και δικαιοσύνη βρίσκονται επίσης συχνά στο επίκεντρο των λύσεων. Δεν μπορεί να λυθεί το πρόβλημα της υπερθέρμανσης του πλανήτη χωρίς να αναρωτηθούμε για τους υπεύθυνους. Και τα δικαιώματα των γυναικών επίσης πρέπει να είναι στο επίκεντρο. Οι γυναίκες όταν εκπαιδεύονται και ενδυναμώνονται, τα αποτελέσματα στο περιβάλλον είναι καλύτερα.

## Περιβάλλον και κοινωνική δικαιοσύνη πάνε μαζί

Η κατάχρηση των φυσικών πόρων από τις βιομηχανικές χώρες, οδηγεί τις φτωχότερες να πληρώνουν πάρα πολλά για την ανάπτυξη των πλουσιότερων. Η κλιματική αλλαγή είναι ένα ξεκάθαρο παράδειγμα: οι πλουσιότερες χώρες είναι αυτές που ευθύνονται περισσότερο, ενώ οι φτωχοί και οι περιθωριοποιημένοι είναι αυτοί που υφίστανται τις χειρότερες επιπτώσεις.

Η βιοποικιλότητα και η γεωργία συνδέονται επίσης με τη δικαιοσύνη και την ισότητα. Τα δικαιώματα της γης των λαών που τη διαχειρίζονται εδώ και καιρό – μικροκαλλιεργητές και αυτόχθονες πληθυσμοί – συχνά αγνοούνται.



## Επηρεαζόμαστε όλοι – ειδικά οι περιθωριοποιημένοι

Οι επιπτώσεις στο κλίμα, επηρεάζουν περισσότερο τους φτωχούς. Μέχρι το 2050, περισσότεροι από 140 εκατομμύρια άνθρωποι στη Λατινική Αμερική, την υποσαχάρια Αφρική και τη Νοτιοανατολική Ασία ίσως αναγκαστούν να μεταναστεύσουν.

Όλοι έχουμε δικαίωμα σε καθαρό αέρα και νερό, ωστόσο οι φτωχοί στις ταχέως αναπτυσσόμενες πόλεις πολύ συχνά τα στερούνται και είναι περισσότερο εκτεθειμένοι στη ρύπανση. Οι νέοι θα πρέπει να ζήσουν με τις συνέπειες των επιλογών που γίνονται σήμερα, επομένως θα πρέπει να έχουν μεγαλύτερο ρόλο στη λήψη αποφάσεων.

## Τι πρέπει να αλλάξει;



Με την μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, την προστασία και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων, τη δημιουργία υποδομών για την προστασία από τις καταιγίδες και την άνοδο της στάθμης της θάλασσας και την προώθηση ανθεκτικών καλλιεργειών στην ξηρασία, προσαρμοζόμαστε και υποστηρίζουμε την ανθεκτικότητα της κοινότητας στην κλιματική αλλαγή.

Με την μείωση χρήσης ορυκτών καυσίμων, διασφαλίζουμε μια «δίκαιη μετάβαση» που παρέχει ασφάλεια σε όσους κινδυνεύουν από την κλιματική αλλαγή. Η οικολογική δικαιοσύνη είναι απαραίτητη για την οικοδόμηση ενός δίκαιου κόσμου.

## Ας αναλάβουμε δράση



Να ακούσουμε την κραυγή της γης και των φτωχών (Laudato si', 49). Προσευχόμαστε και ενεργούμε για δικαιοσύνη σε όλα τα μέτωπα, για τους ανθρώπους και για τον πλανήτη!



Πώς μπορούν να βοηθηθούν ιδιαίτερα οι νέοι για να αντιμετωπίσουν ένα δύσκολο μέλλον με αυτοπεποίθηση, ικανότητα και ελπίδα; Πώς θα ακουστεί η φωνή των περιθωριοποιημένων ομάδων;



Η κλιματική αλλαγή είναι μια ευκαιρία για να ενωθούμε. Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε όσους πλήττονται από οικολογικές κρίσεις; Ποια προγράμματα ή πολιτικές μπορούν να αντιμετωπίσουν τη μακροχρόνια αδικία;



# “Πολλά πράγματα πρέπει να αλλάξουν πορεία”

Πάπας Φραγκίσκος, *Laudato si'* (202)

Είμαστε στενά συνδεδεμένοι με τον πλανήτη τον οποίο μοιραζόμαστε με άλλες μορφές ζωής, και έτσι έχουμε χρέος να τις φροντίζουμε. Αυτή η αλήθεια πρέπει να αναγνωριστεί για να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις της κρίσιμης περιόδου που διανύουμε. Το δικαίωμα των παιδιών μας σε ένα υγιές κλίμα, σε καθαρό νερό και αέρα, σε επαρκή τροφή και φυσική ασφάλεια και η απόλαυση της ομορφιάς ενός πλανήτη που σφύζει από ζωή, βρίσκεται σε μεγάλο κίνδυνο.

Δεν μπορούμε να ξεπεράσουμε τη διπλή κρίση της κλιματικής αλλαγής και της απώλειας της βιοποικιλότητας, αλλά ούτε της ρύπανσης, της υποβάθμισης των πόρων, τη φτώχεια και την αδικία, χωρίς να αλλάξουμε τα παρωχημένα πρότυπα συμπεριφοράς, πολιτισμού και οικονομίας. Πρέπει να περάσουμε από τη σχέση εκμετάλλευσης του πλανήτη μας σε μια σχέση που να βασίζεται στη διαχείριση και τη φροντίδα. Ενώ αυτή η μετάβαση έχει ήδη ξεκινήσει, η σοβαρότητα της κατάστασης απαιτεί περισσότερη δράση. Οι άνθρωποι και οι κοινότητες πρέπει να ενωθούν για να διασφαλίσουν ότι, όσοι λαμβάνουν αποφάσεις έχουν την ευθύνη και εξουσία και οφείλουν να κατανοήσουν ότι η δράση σε αυτά τα ζητήματα αποτελεί προτεραιότητα για τους ανθρώπους που υπηρετούν και ότι είναι υπόλογοι.

Αυτή είναι σίγουρα μια στιγμή κρίσης, αλλά και ευκαιρίας: μπορούμε να επανεξετάσουμε τη σχέση μας με τον πλανήτη, ώστε όχι μόνο να επιβιώσουμε, αλλά να ευδοκιμήσουμε και να προοδεύσουμε.

## Προσευχή για τη γη μας

Παντοδύναμε Θεέ,  
ο οποίος είσαι παρών σε όλη την οικουμένη  
και στα πιο μικρά από τα πλάσματά σου  
και περιβάλλεις με την τρυφερότητά σου όλα όσα υπάρχουν,  
δώσε μας τη δύναμη της αγάπης  
σου ώστε να φροντίζουμε τη ζωή και την ομορφιά.  
Πλημμύρισέ μας με ειρήνη για να ζούμε  
σαν αδέρφια χωρίς να βλάπτουμε κανένα.  
Ω Θεέ των φτωχών  
βοήθησέ μας να διασώσουμε τους εγκαταλειμμένους  
και τους λησμονημένους της γης,  
που τόσο αξίζουν μπροστά στα μάτια σου.  
Εξυγίανε τη ζωή μας  
ώστε να προστατεύουμε τον κόσμο και όχι να τον  
ληηλατούμε,  
να σπέρνουμε ομορφιά,  
και όχι μόλυνση και καταστροφή.  
Άγγιξε τις καρδιές  
όσων αναζητούν μόνο οφέλη  
σε βάρος των φτωχών και της γης.  
Δίδαξέ μας να ανακαλύπτουμε την αξία των πραγμάτων,  
να θαυμάζουμε τη δημιουργία,  
να αναγνωρίζουμε ότι είμαστε βαθιά ενωμένοι  
με όλα τα πλάσματα  
στην πορεία μας προς το άπειρο φως σου.  
Σε ευχαριστούμε που είσαι πάντα μαζί μας.  
Στήριξέ μας σε παρακαλούμε στον αγώνα μας  
για τη δικαιοσύνη, την αγάπη και την ειρήνη.

Πάπας Φραγκίσκος, *Laudato si'* (246)





## Μια κοινή πρωτοβουλία της Αγίας Έδρας και του Stockholm Environment Institute



Το Stockholm Environment Institute είναι ένας διεθνής μη κερδοσκοπικός οργανισμός έρευνας και πολιτικής που αντιμετωπίζει περιβαλλοντικές και αναπτυξιακές προκλήσεις.

Η Ποντιφική Σύνοδος, βοηθά εκπροσώπους και μέλη της Εκκλησίας στην προώθηση της ολοκληρωμένης ανθρώπινης ανάπτυξης και στη φροντίδα για το κοινό μας σπίτι.

Διάβασε τον οδηγό: [sei.org/ourcommonhome-gr](https://sei.org/ourcommonhome-gr)

Συγγραφείς και σύντάκτης: Tom Gill  
Γραφιστικά: Mia Shu, Benedetta Crippa  
Υπεύθυνος: Molly Burd  
Μετάφραση: Στανιάλαος Στουραίτης

Πηγή φωτογραφίας:  
Brett Worth / EyeEm via Getty Images  
Timothy Allen / Stone via Getty Images  
Monica Bertolazzi / Moment via Getty Images  
Pchoui / E+ via Getty Images  
ARoxo / Moment via Getty Images  
Jackyenjoyphotography / Moment via Getty Images  
Phillippe Marion / Moment via Getty Images  
Yunaidi Joeroet / Moment via Getty Images  
Jethuynh / Moment via Getty Images  
Mohwet0833665342 / iStock / Getty Images Plus via Getty Images

Στη Laudato si, ο Πάπας Φραγκίσκος προσκαλεί σε μια «στοργική αντιμετώπιση» αυτού του σπιτιού που μοιραζόμαστε και να ενεργούμε με βάση τις αξίες που αγαπάμε (Laudato si 220).



Η πλατφόρμα Laudato si Action εμπνέεται από το ολοκληρωμένο οικολογικό όραμα της Laudato si. Εξουσιοδοτεί τις κοινότητες, τα ιδρύματα και τις ομάδες να γίνουν η αλλαγή που θέλουν να δουν στον κόσμο στην τρέχουσα εποχή της έκτακτης ανάγκης του πλανήτη. Μάθετε περισσότερα για το τι μπορείτε να κάνετε, για να γίνουν θετικές αλλαγές.

Επισκεφθείτε τον ιστότοπο της πλατφόρμας Laudato si': [laudatosiactionplatform.org](https://laudatosiactionplatform.org)